

хоће једном историја зкуцаш на твоја враћа,
 пишаће те: колико си ради српства крви лио?
 гдје су ране? шша си с Ђорђем, несрећниче, урадио?-
 Ђорђе мршвим санком сјава и хероја земље крије,
 ал' историј'¹⁵ не смећају црне вроне крвоије.
 Над свијетлим твојим гробом злоба грдна бљува тмуше,
 ал' небесну силну зраку што ћ' угасит твоје душе?
 плачне грдне помрчине могу л' оне свјетлост крити?
 свјетлости се оне крију,- оне ће је распалити.
 Плам ће вјечно животворни блистат Србу твоје зубље,
 све ће сјајниј' и чудесниј' у вјекове биват дубље.
 Ал' Милошу неће рака предубока никад биши;
 да их земљом Срб расрши, кости хоће пошражиши.
 Смркне ли се ошеш Србу, ошеш јунак ће изаћи,
 међу дјецом својом Срб'ја новогa ће Ђорђа наћи!
 Да! вишешко оно дебло знај, Милоше, није шруло,
 а Ђорђево дично сјеме јошше није изгинуло!
 Зна Душана родит Српка, зна дојити Обилиће;
 ал' хероје ка Пожарске, дивотнике и племиће,
 где Српкиње сада рађу! благородством српство дише!
 бежи, грдна клетво, с рода, завјет Срби испунише!

Решетар је дао и нешто коментара овој допуни.

У првом стиху допуне код **парка**: стари су Грци и Римљани веровали да **парке** одређују сваком човеку колико ће живети; биле су три: једна је прела конач живота, друга је одмерала, а трећа га је престрижала.

У седмом стиху код **Грака**: Тиберије Семпроније Грак (Tiberius Sempronius Gracchus, год. 167-133 пр. Х.) вођа демократске странке у Риму, би убијен од једнога својега колеге, када аристократи на њ навалише.

Мираш КИЋОВИЋ

КЊАЗ ДАНИЛО ЗАШТИТНИК АУСТРИСКИХ ПОДАНИКА

Познато је да је врло тешко падало Аустрији што је књаз Данило имао велик углед у сусједном Црногорском Приморју и Боки Которској, а када је тражио и излаз на море за Црну Гору, онда се не треба чудити што је намјесник Далмацији барон Мамула 4 фебруара 1858 године писао својој Влади: „На потпуно умирење моћи ће се тек онда рачунати, када кнез Данило не би више кућио на Цетињу“.¹⁾

Један докуменат који сам исписао из Цетињског архива лијепо илуструје ове присне везе књаза Данила са сусједним Црно-

¹⁵ ал' истор'ји.

¹⁾ Д-р Владан Ђорђевић: Црна Гора и Аустрија 1814—1894, Београд 1924. стр. 123; упор. и стр. 160.

горским Приморјем, па рачунам да неће бити сувишно објавити га у **Историским записима**. То је једно захвално писмо књазу Данилу што је умирио Спичане (крај око Сутомора, на путу од Будве за Бар) и Љуботињане (племе у Ријечној Нахији, у Црној Гори). Писмо шаље књазу неки Петар Обрадовић, о коме нијесам могао наћи никаквих података. При дну прве стране налази се пуна књажева адреса, која је истовјетна са почетком писма. У тексту има мањих неправилности („стадосе“ мјесто „стадоше“, „смирисе“ мјесто „смирише“; „Љуботињаном“ мјесто „Љуботињаном“ итд.), али ја сам их ради јасноће исправио, а писмо сам и транскрибовао, јер је дјелимично писано старим правописом. Текст Обрадовићевог писма гласи:

„Његовом Височенству Свијетломе Књазу и Господару слобдне Церне Горе и Бердах.

По заповиједи Ваше Свјетлости Пресвијетли Господару како се стадоше Спичани и Црногорци и смирише ону карв међу Маровићом и Љуботињаном. Ми добро знамо да се то тако није могло подмирит, него Ваша велика свјетлост која је имала милостивно око спрема овога народа.

Сви Спичани пунијем поздравом поклањају се и руке целијевају Вашој Свјетлости.

Пуном молбом молимо се Вашој Свјетлости да ни (нам — Р. Д.) дате једну сетенцију за ову ментовану (именовану — Р. Д.) карв како се подмири и једну књигу (тј. писмо — Р. Д.) по путу од Ваше заповиједи на којег министра у Цариград, да извади онога Спичанина из турске тамнице, докле није пош(а)о у тресеану (свакако од турске ријечи „терсхане“, тј. мјесто гдје се граде лађе, на галије — Р. Д.). И ако га не извади Ваша Свјетлост неће други нитко, будући знате што су Турци. И како добавимо ове књиге од Ваше Свјетлости у исто бријеме послаћемо човјека пуд Цариграда, да га бисмо извадили.

Надамо се, Пресвијетли Господару, да ћете примити ове понизне молбе наше и сви Спичани целивају ти руке и да су Ви препоручени.

Био сам једен пут код Вашег Височества и опета желим да Ве видим и да Ви руку пољубим. И опета покорно руке Ви целивам и да сем Ви препоручен да ме не заборавите.

Како сем молио Вашу Свјетлост поради онога ковача Јока Савова да га бисте опета послали да работа и подмири његове дуге што и(х) је остав(и)о дужан.

Опрости дестурбу (узнемиравање, досаду — Р. Д.),
Пресвијетли Господару.

И да сте ми здраво!
У Спич, 5 дечембра 1857.

Ваш слуга покорни
Петер Обрадовић“

Р. Ј. Д.